

Яків Головацький - один з перших активних діячів національно-культурного відродження Галичини . Він залишив вагомий творчий спадок, тематично багатоаспектний і надзвичайно об'ємний.

Зробив вагомий внесок у розвиток української бібліографії На початку 1850-х рр. Я. Головацький заснував бібліотеку «Народного дому» у Львові. Був завзятим книголюбом і популяризатором друкованого слова, тому щедро дарував свої книжки як приватним особам, так і бібліотекам, товариствам, навчальним закладам. Зокрема, передав чимало книжок Одеській міській бібліотеці, бібліотеці «Народного дому» у Львові та народній бібліотеці м. Средець (Болгарія).

Як книгознавець Я. Головацький уважно стежив за видавничими справами у Галичині, Наддніпрянщині, та інших слов'янських країнах, збирав інформацію про вихід нових книжок, інформував своїх кореспондентів про появу нових видань у Галичині. Налагодив контакти з книготорговцями і бібліотекарями України (П. Должиковим, Д. та І. Гартенштейнами) .

Брав безпосередню участь у розробленні бібліографічних матеріалів до альманаху «Русалка Дністровая», де було вміщено його бібліографічну працю «Коротка відомість о рукописах слов'янських і руських, находящихся в книжниці монастиря св. Онуфрія у Львові» (1837). Тут описано 24 старовинні рукописні книги з зібрань однієї з львівських монастирських бібліотек (наведено відомості про формат, кількість аркушів і статей, переклад, мову, наявність дефектів у примірниках тощо).

Значний бібліографічний матеріал представлено в літературному збірнику «Галичанин», який видавав Я. Головацький у 1862–1863 рр. спільно з українським письменником, журналістом і редактором Б. Дідицьким. У 1863 р. в альманасі надруковано працю Я. Головацького «Библиография Галицко-русская с 1772–1848 года», в якій бібліограф описав 127 книг і брошур, виданих в Галичині..

У своїх наукових працях Головацький відстоює спільність українського народу, наголошує на тому, що українській мові належить помітне місце серед інших слов'янських мов.

Перу Якова Головацького належить рецензія на бібліографічну працю «Bibliografie polska» К. Естрайхера, в якій він слушно зауважив, що автор надто «розширив» рамки польської національної бібліографії, залучивши до неї і чесько-моравські видання.

Підтримував тісні контакти з багатьма ученими-славістами і фольклористами: М. Устияновичем, Д. Зубрицьким, І. Вагилевичем, Г. Петровичем, Ф. Курелацем; листувався з М. Погодіним, О. Бодянським, М. Максимовичем, Я. Колларом, П. Шафариком, П. Коубеком, К. Запом, В. Залеським, К. Ербеном та ін.

Постать Якова Головацького (1814–1888) неможливо розглядати без його участі у виданні альманаху «Русалка Дністровая», адже цей фольклорист, філолог, історик, етнограф, поет, перекладач, перший професор кафедри руської словесності у Львівському університеті, а з 1863 по 1864 роки – ректор університету, не лише був побратимом М. Шашкевича та І. Вагилевича, а й виступив однією з рушійних сил національного відродження в Галичині у 30–40-х роках XIX століття. Саме у контексті висвітлення тенденцій літературного процесу цього століття І. Франко згадував Я. Головацького.

Зберігають свою наукову цінність ряд історичних праць автора з дослідження окремих проблем історії Закарпаття, Галичини і Буковини, слов'янського етногенезу, польсько-галицьких, польсько-українських і слов'яно-германських стосунків, статті про І. Котляревського, Г. Квітку-Основ'яненка, М. Шашкевича, І. Вагилевича, розвідки про «Слово о полку Ігоревім», Лазаря Барановича, Феофана Прокоповича, «Географический словарь западнославянских и южнославянских земель и прилежащих стран» (1877, виданий 1884).

Як етнограф досліджував Галичину, Буковину та Закарпаття. Результатом стали наукові праці, зокрема: «Мандрівка по Галицькій та Угорській Русі», «Велика Хорватія або Галицько-Карпатська Русь». Та найбільший його здобуток – 4-томна збірка «Народные песни Галицкой и Угорской Руси».

На схилі літ працював у бібліотеці Віденського університету, до самої смерті займаючись дослідженнями галицьких і буковинських земель. Дослужився до генеральського чину дійсного статського радника, був нагороджений орденами Святого Станіслава I ступеня й Святої Анни I ступеня.

Яків Головацький помер 13 травня 1888 року в м. Вільно .

Архів Якова Головацького зберігається у Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника та в Інституті літератури НАН України у Києві (фонд 104).

Велика наукова спадщина Я. Головацького, на превеликий жаль, ще й досі повністю не зібрана й не досліджена.

На знак вдячності й пошани в багатьох містах Західної України іменем ученого названо вулиці, встановлено меморіальні дошки. В Івано-Франківську відкрито пам'ятник (2013) та музей-кімнату «Руської трійці» (2017).

Ім'я Якова Головацького стоїть поряд з іншими діячами, чиї зусилля були корисними для еволюції української ідеї.

«Пам'ятник Руській трійці» - перший в світі пам'ятник, який було встановлено в Івано-Франківську 31 грудня 2013 року.

Автор пам'ятника – відомий на Прикарпатті скульптор Володимир Довбенюк. До створення композиції «Руській трійці» долучилися понад 20 тисяч краян, які зібрали 180 тис. грн.

В 1957 р. відбулося урочисте відкриття музею «Русалки Дністрової»

**Упродовж 1841–1847 років Я. Головацький перебуває на парафії в с.
Микитинці на Івано- Франківщині**

**Хата в Микитинцях, де жив і працював священником письменник,
учений і громадський діяч Яків Головацький**

На вшанування пам'яті "Руської трійці" (Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький) видано історико-краєзнавчу книгу дослідника історичного краєзнавства Прикарпаття Гаврилів Б. М. Вшанування пам'яті "Руської трійці" (Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький).

Гаврилів Б. М. Вшанування пам'яті "Руської трійці" (Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький) / Б. М. Гаврилів, І. Ф. Миронюк, Ю. М. Угорчак. - Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. - 176 с.

Історико-краєзнавче видання висвітлює матеріали з життя та діяльності членів народознавчого гуртка "Руська трійця" - зачинателів національно-культурного відродження в Галичині, авторів альманаху "Русалка Дністровая" (1837 р.).

